

38/94

Kontrolní závěr z kontroly převodů finančních prostředků z hospodářské činnosti organizací v rezortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy do rozpočtových příjmů a výdajů

Kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1994 pod pořadovým číslem 38/94.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících Odboru školství a kultury a Odboru životního prostředí a výstavby NKÚ.

Kontrolovanými osobami byly:

- A. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "MŠMT");
- B. vybrané rozpočtové organizace přímo řízené MŠMT: Vysoká škola ekonomická v Praze (dále jen "VŠE Praha"), Vysoká škola chemicko-technologická v Praze (dále jen "VŠCHT Praha"), Akademie výtvarných umění v Praze (dále jen "AVU Praha"), České vysoké učení technické v Praze (dále jen "ČVUT Praha") a Dům zahraničních služeb Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "DZS Praha");
- C. Ministerstvo financí (dále jen "MF").

Kontrola byla zahájena dne 18. 7. 1994 a zahrnovala období roku 1993.

Cílem kontroly bylo prověřit:

- I. použití prostředků z hospodářské činnosti na posílení výdajové stránky rozpočtu vybraných organizací v rezortu MŠMT a porovnání s výší příjmů převedených do státního rozpočtu;
- II. hospodaření ČVUT Praha s nemovitostmi ve vlastnictví státu - areál Masarykových kolejí.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podalo MŠMT a MF. Námítky byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podalo MF. O odvolání rozhodl usnesením senát NKÚ.

S e n á t Ú ř a d u (ve složení: Ing. Josef Pohl - předseda, JUDr. František Bárta, Ing. Jana Krejčová a Ing. Ladislav Zeman - členové) na svém zasedání, které se konalo dne 10. srpna 1995,

s c h v á l i l u s n e s e n í m č. 38/94/139
k o n t r o l n í z á v ě r v t o m t o z n ě n í:

I.

Použití prostředků z hospodářské činnosti na posílení výdajové stránky rozpočtu vybraných or-

ganizací v rezortu MŠMT a porovnání s výší příjmů převedených do státního rozpočtu

Podle § 12 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, vznikne-li v průběhu roku potřeba rozpočtově nezajištěné úhrady, lze ji zajistit mj. použitím mimorozpočtových zdrojů organizace.

Při použití mimorozpočtových prostředků ke krytí rozpočtem nezajištěných investičních výdajů převede rozpočtová organizace podle § 11 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, prostředky doplňkových zdrojů na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu republiky pro doplňkové zdroje a o výši převedených prostředků může překročit limit investičních výdajů. Nepoužitý zůstatek takto převedených prostředků vrátí zpět na účet, ze kterého byly tyto zdroje poukázány.

Pro použití mimorozpočtových prostředků ke krytí rozpočtem nezajištěných neinvestičních výdajů musí mít rozpočtová organizace podle § 33 odst. 3 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. na povolené překročení rozpočtu výdajů otevřen limit neinvestičních výdajů.

Oznámení limitu výdajů pro Českou národní banku (dále jen "ČNB") musí potvrdit ten orgán, který má k tomu zmocnění podle vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb.

Zásady provozování hospodářské činnosti jsou pro rozpočtové organizace stanoveny v § 14 odst. 4 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mimo jiné uvedeno: "*Výdaje na tuto činnost musí být v plné výši pokryté příjmy z ní.*"

A. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MŠMT uvedlo v závěrečném účtu kapitoly 333 - MŠMT za rok 1993 v tabulce "Rozpočet kapitoly - závazné ukazatele za rok 1993" pod čarou tyto údaje: "*bez výdajů hospodářské činnosti (160 388 tis. Kč) a příjmů HČ (22 113 tis. Kč)*".

Tyto údaje převzalo ze souhrnného účetního výkazu za rezort MŠMT Úč RO 2-04 "Výkaz o plnění příjmů a výdajů rozpočtových organizací" (dále jen "Úč RO 2-04") k 31. 12. 1993 z odvětvové klasifikace příjmů a výdajů 4021 "Vedlejší hospodářská činnost škol":

- ve výdajích z úhrnu seskupení položek 52-58 "Neinvestiční výdaje" (60 796 tis. Kč); ze seskupení položek 51 "Investiční výstavba" (99 374 tis. Kč) a ze seskupení položek 59 "Příspěvky příspěvkovým a podobným organizacím" na provoz (218 tis. Kč).
- v příjmech ze seskupení položek 15 "Příjmy z činnosti rozpočtových organizací" (128 tis. Kč) a seskupení položek 21 "Doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy" (21 985 tis. Kč);

Z nesouladu v údajích závěrečného účtu o mimorozpočtových prostředcích převedených do příjmů státního rozpočtu čerpaných ve výdajích a převedených vyplývalo, že státním rozpočtem byl pokryt rozdíl mezi neinvestičními výdaji a převedenými příjmy na příjmový účet státního rozpočtu ve výši 38 901 tis. Kč; dále mezi investičními výdaji a převedenými příjmy na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice ve výši 99 374 tis. Kč.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- a) porušilo ustanovení § 3 odst. 2 písm. c) a písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, která mj. stanoví:

"Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

c) otevírá, případně potvrzuje rozpočtové limity, ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly, ..."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená ustanovení porušilo MŠMT tím, že nekontrolovalo oprávněnost, výši otevírání a čerpání rozpočtových limitů výdajů organizací rezortu MŠMT. U delegovaných pravomocí pro otevírání rozpočtových limitů výdajů nezabezpečilo, aby organizace otevíraly limity výdajů pouze do výše upraveného rozpočtu, případně do výše upraveného rozpočtu zvýšeného o povolené překročení výdajů. U organizací rezortu MŠMT docházelo k neoprávněnému otevírání limitů neinvestičních výdajů (dále jen "NIV") a investičních výdajů (dále jen "IV") u ČNB (bez delegace pravomocí pro otevírání limitů NIV a IV k použití mimorozpočtových prostředků) nad výši limitů otevřených MŠMT. Jednotlivé vysoké školy (rozpočtové organizace) podle podkladů MŠMT překročily v souhrnu povolený limit NIV o 30 854 tis. Kč a IV o 48 673 tis. Kč.

MŠMT upravovalo limity NIV a IV na použití mimorozpočtových prostředků organizací jen tehdy, jestliže organizace rezortu MŠMT požádaly o úpravu limitu výdajů. V tom případě MŠMT upravovalo limity NIV a IV, aniž by od organizací vyžadovalo doložení převodů mimorozpočtových prostředků na příjmový účet

státního rozpočtu a na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice;

- b) porušilo ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které mj. stanoví:

"Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ..."

a současně porušilo ustanovení § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

"Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí ...; dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená ustanovení porušilo MŠMT tím, že nekontrolovalo u organizací rezortu dodržování zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky) a vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. při zapojování mimorozpočtových prostředků organizací do rozpočtu příjmů a výdajů. MŠMT rovněž nekontrolovalo skutečné převody mimorozpočtových prostředků organizací na příjmový účet státního rozpočtu a na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice.

Současně uvedená ustanovení porušilo MŠMT tím, že nekontrolovalo u organizací rezortu použití prostředků státního rozpočtu ke krytí výdajů hospodářské činnosti organizací ve smyslu § 40 odst. 1 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. a jejich zúčtování se státním rozpočtem;

- c) porušilo ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací, ve znění pozdějších změn a doplňků, kde je mj. stanoveno:

"Ústřední orgány ... vykonávají dohled nad stavem informační soustavy organizací v jejich řídicí působnosti a nad plněním úkolů stanovených jim tímto zákonem ..."

a současně porušilo Opatření MF ČR č. j. 283/1381/1993 ze dne 9. 3. 1993 pro předkládání údajů účetní závěrky rozpočtových a příspěvkových organizací, registrovaných ve Sbírce zákonů částka 21/1993 (dále jen "Opatření MF ČR 283/1381/1993"), které v části A II/2 mj. stanoví:

"Ústřední orgán zodpovídá za předložení údajů účetní závěrky tak, aby v termínu předložení byly předloženy správné údaje, tj. po provedení všech kontrol."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená ustanovení porušilo MŠMT tím, že podle § 3 odst. 2 písm. f) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. vyhotovilo souhrnné účetní výkazy za kapitolu celkem a v těchto výkazech, v rozporu s Výnosem FMF čj. II/11 770/1985 ze dne 4. 7. 1985, kterým se vydává rozpočtová skladba (klasifikace příjmů a výdajů státního rozpočtu a rozpočtů národních výborů), registrovaným ve Sbírce zákonů v částce 26/1985, v platném znění, zahrnuje použití mimorozpočtových prostředků organizací do rozpočtu v nesprávné odvětvové a položkové klasifikaci příjmů a výdajů.

Organizace rezortu MŠMT uvedly v účetních výkazech Úč RO 2-04 nesprávné údaje o výši posilování rozpočtu z mimorozpočtových zdrojů, včetně prostředků získaných hospodářskou činností;

d) porušilo ustanovení § 17 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., které mj. stanoví:

"Ústřední orgány sestavují o výsledcích svého ročního rozpočtového hospodaření závěrečný účet, a to ve shodném členění jako se sestavuje státní rozpočet republiky."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené ustanovení porušilo MŠMT tím, že sestavilo závěrečný účet kapitoly v odlišném členění, než byl sestaven státní rozpočet, a to snížený o část použitých mimorozpočtových prostředků získaných hospodářskou činností a o část použitých ostatních mimorozpočtových prostředků;

e) nepostupovalo v souladu s ustanoveními § 16 odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona č. 21/1971 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků, která mj. stanoví:

"Ústřední orgány ... zajišťují v souladu s jednotnou metodikou stanovenou ... ministerstvem financí celkový rozvoj a zvyšování úrovně sociálně ekonomických informací v jejich oboru působnosti a vykonávají dohled nad stavem informační soustavy organizací v jejich řídicí působnosti a nad plněním úkolů stanovených jim tímto zákonem a prováděcími předpisy k němu."

"Ústředním orgánům přísluší: ...

b) rozpracovávat v odůvodněných případech v dohodě s ... ministerstvem financí nebo z jejich pověření metodiku jednotné informační soustavy za vlastní obor působnosti, ..."

O d ů v o d n ě n í:

MŠMT nepostupovalo v souladu s uvedenými ustanoveními zákona tím, že nerozpracovalo pro organizace rezortu jednotný metodický postup zapojování mimorozpočtových prostředků organizací použitých pro

krytí rozpočtem nezajištěných úhrad a pro jejich vykazování v účetních výkazech.

Mimorozpočtové prostředky zapojené do rozpočtu organizací byly v účetních výkazech Úč RO 2-04 vykazovány nejednotným způsobem, což se negativně promítlo v informační soustavě rezortu MŠMT. MŠMT nezabezpečilo patřičný dohled nad stavem informační soustavy rezortu, a tím navýšení výdajů rozpočtu nebylo ve stejné výši kryto převody mimorozpočtových prostředků do příjmů státního rozpočtu.

B. Vybrané rozpočtové organizace rezortu MŠMT

1. VŠE Praha, VŠCHT Praha, AVU Praha, ČVUT Praha porušily ustanovení § 31 odst. 1 a odst. 12 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., která mj. stanoví:

"Ústřední orgán otevírá ... rozpočtové limity rozpočtovým a příspěvkovým organizacím, jejichž je zřizovatelem ... Tuto působnost může delegovat na orgán, který rozpočtové a příspěvkové organizace ekonomicky zajišťuje. Organizace již je limit ústředním orgánem otevřen, předloží peněžnímu ústavu tiskopis pro oznámení limitu výdajů ..."

"Oznámení limitu výdajů' podepisuje a opatří razítkem jak zřizovatel, tak i organizace, která jej předkládá peněžnímu ústavu."

O d ů v o d n ě n í:

Organizace rezortu MŠMT si neoprávněně otevíraly rozpočtové limity NIV a IV u ČNB (bez delegace pravomoci MŠMT pro otevírání limitů NIV a IV k použití mimorozpočtových prostředků) nad výši limitů otevřených MŠMT:

- VŠE Praha si neoprávněně otevřela limit NIV o 2 970 000 Kč a limit IV o 22 231 821 Kč vyšší oproti otevřeným limitům MŠMT;
- VŠCHT Praha si neoprávněně otevřela limit NIV o 17 060 998 Kč a limit IV o 12 133 709 Kč vyšší oproti otevřeným limitům MŠMT. VŠCHT Praha si na upravený limit MŠMT IV účtu s předčíslem 916 - individuální dotace ze státního rozpočtu poskytovaná v pravomoci ústředního orgánu (rozpis systémových dotací) ve výši 3 174 000 Kč neoprávněně otevřela limit na výši 11 158 456 Kč a na upravený limit MŠMT IV účtu s předčíslem 043 - investiční účet pro financování investičních výdajů ve výši 8 400 000 Kč si neoprávněně otevřela limit na výši 12 549 255 Kč;
- AVU Praha si neoprávněně otevřela limit IV o 100 000 Kč vyšší oproti otevřenému limitu MŠMT;
- ČVUT Praha si neoprávněně otevřelo limit NIV o 19 974 150 Kč a limit IV o 13 969 976 Kč vyšší oproti otevřeným limitům MŠMT.

2. VŠE Praha, VŠCHT Praha, AVU Praha, ČVUT Praha porušily ustanovení § 31 odst. 10 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které stanoví:

"Rozpočtová organizace je oprávněna čerpat prostředky svého rozpočtu jen do výše stanovené jí pro dané období rozpočtovým limitem."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené ustanovení organizace rezortu MŠMT porušily tím, že neoprávněně čerpaly limit NIV a limit IV nad výši limitů otevřených MŠMT:

- VŠE Praha neoprávněně čerpala limit NIV ve výši 2 744 960 Kč a IV ve výši 21 368 881 Kč;
- VŠCHT Praha neoprávněně čerpala limit NIV ve výši 15 817 770 Kč a limit IV ve výši 12 133 709 Kč;
- AVU Praha neoprávněně čerpala limit IV ve výši 85 213 Kč;
- ČVUT Praha neoprávněně čerpalo limit NIV ve výši 7 833 294 Kč a limit IV ve výši 13 501 204 Kč.

3. VŠCHT Praha, AVU Praha, ČVUT Praha porušily ustanovení § 4 odst. 2 a § 11 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., která mj. stanoví:

"Veškeré dosažené rozpočtové příjmy v rámci svého hospodaření soustřeďuje na příslušném příjmovém rozpočtovém účtě a uhrazuje všechny rozpočtové výdaje jen z příslušných výdajových rozpočtových účtů zřízených u banky ... Soustřeďovat příjmy na jiných účtech a uhrazovat výdaje z jiných účtů může rozpočtová organizace jen v případech stanovených touto vyhláškou nebo se souhlasem ministerstva financí ..."

"K posílení těchto prostředků může jako doplňkové zdroje použít ... prostředky získané hospodářskou činností, ... dary a příspěvky od jiných subjektů, pokud jsou poskytnuty k investičním účelům. Prostředky doplňkových zdrojů určené na tento účel převede rozpočtová organizace na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu republiky pro doplňkové zdroje a o výši převedených prostředků může překročit limit investičních výdajů ..."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená ustanovení organizace rezortu MŠMT porušily tím, že bez souhlasu ministerstva nesprávně převedly mimorozpočtové prostředky na příjmový účet státního rozpočtu a na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice (bez provedení úpravy limitu MŠMT), a tak neoprávněně čerpaly prostředky státního rozpočtu. Organizace o úpravu limitu ani nepožádaly:

♦VŠCHT Praha:

- převedla v roce 1993 na příjmový účet státního rozpočtu ze zdrojů hospodářské činnosti 1 676 327 Kč. Z této částky byla nesprávně převedena a v účetnictví vykázána částka 1 130 389 Kč jako "posílení rozpočtu NIV";

- nesprávně "posilovala" NIV ve výši 270 456 Kč přímým převodem z běžného účtu hospodářské činnosti na čerpací neinvestiční účet bez převodu prostředků na příjmový účet státního rozpočtu;
- převedla na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice z mimorozpočtových zdrojů 12 133 711 Kč na posílení rozpočtem nezajištěných IV. Neoprávněně použila prostředky z čerpacího investičního účtu ve výši 12 133 709 Kč;
- nesprávně "posilovala" IV ve výši 3 873 991 Kč přímým převodem z běžného účtu hospodářské činnosti na čerpací investiční účet bez převodu prostředků na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice;
- nesprávně převedla rozpočtové prostředky ve výši 4 604 202 Kč z čerpacího investičního účtu na běžný účet hospodářské činnosti;
- správa účelových zařízení nesprávně převedla z běžného účtu hospodářské činnosti na příjmový účet státního rozpočtu částku 29 800 Kč;

♦AVU Praha:

- neoprávněně si otevřela limit u ČNB ve výši 100 000 Kč;
- AVU Praha nepřevedla na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice 85 213 Kč a současně o tutéž částku ve výdajích neoprávněně čerpala prostředky státního rozpočtu;

♦ČVUT Praha:

- převedlo na příjmový účet státního rozpočtu z mimorozpočtových zdrojů 4 597 990 Kč ke krytí rozpočtem nezajištěných NIV (částka 2 397 761 Kč vykázána v účetním výkazu Úč RO 2-04 roku 1993 v příjmech byla úhradou nedoplatků mimorozpočtových prostředků minulých let, o které škola nesprávně upravovala příjmy běžného roku). ČVUT Praha nepřevedlo v roce 1993 na příjmový účet státního rozpočtu použité mimorozpočtové prostředky získané hospodářskou činností ve výši 2 467 246 Kč. Neoprávněně použilo prostředky z čerpacího neinvestičního účtu ve výši použitých mimorozpočtových prostředků hospodářské činnosti 7 065 236 Kč;
- převedlo na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice ze zdrojů hospodářské činnosti ve výši skutečného čerpání 13 219 034 Kč na posílení rozpočtem nezajištěných IV. Neoprávněně použilo prostředky z čerpacího investičního účtu ve výši 13 219 034 Kč nad limit stanovený MŠMT.

4. VŠE Praha porušila ustanovení § 11 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb. a § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. stanoveno:

"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny."

"Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny ...",

a současně porušila ustanovení § 3 odst. 1 Opatření MŠMT ČR č. j. 21 500/91/40 ze dne 30. 8. 1991, kterým se upravuje rozsah a podmínky hospodářské, obchodní a obdobné činnosti rozpočtových a příspěvkových organizací v působnosti MŠMT ČR, (dále jen Opatření MŠMT č. j. 21 500/91/40) vydaného ve smyslu § 14 odst. 3 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Pokud byly v průběhu běžného kalendářního roku dočasně použity k úhradě výdajů spojených s hospodářskou činností prostředky státního rozpočtu České republiky, musí organizace tyto prostředky po ukončení každého čtvrtletí, nejpozději však do konce kalendářního roku, vrátit do rozpočtu organizace."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená ustanovení porušila VŠE Praha tím, že uhradila z prostředků státního rozpočtu roku 1993 mzdové výdaje hospodářské činnosti za leden až prosinec 1993 v celkové výši 10 341 821 Kč. Tato částka nebyla do konce kalendářního roku vrácena do rozpočtu VŠE Praha.

5. VŠCHT Praha, AVU Praha porušily ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

ČVUT Praha porušilo ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., která mj. stanoví:

"Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ..."

"Účetním obdobím je kalendářní rok."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené ustanovení porušila VŠCHT Praha tím, že vedla neprůkazné účetnictví a účetní výkazy a neuzavřela stav účetnictví ke konci roku 1993. VŠCHT Praha nedoložila, zda prostředky státního rozpočtu ve výši 15 284 000 Kč použité k úhradě výdajů spojených s hospodářskou činností vrátila do státního rozpočtu.

Uvedené ustanovení porušila AVU Praha tím, že nedoložila veškeré převody finančních prostředků mezi hlavní činností a vedlejší hospodářskou činností.

Uvedená ustanovení porušilo ČVUT Praha tím, že v roce 1993 nesprávně zaúčtovalo účetní případ týkající se úhrady nedoplatků mimorozpočtových prostředků minulých let ve výši 2 397 761 Kč.

6. AVU Praha a DZS Praha porušily ustanovení § 6 odst. 1 a 2 Opatření MŠMT č. j. 21 500/91/40, kde je uvedeno:

"Každá organizace je povinna vypracovat pro svou hospodářskou činnost interní pokyny."

"Tyto interní pokyny budou vycházet ze specifik jednotlivých organizací."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená ustanovení AVU Praha a DZS Praha porušily tím, že nevypracovaly pro svoji vedlejší hospodářskou činnost interní pokyny, které by vycházely ze specifik organizace, s vymezením rozsahu a podmínek této činnosti, včetně použití finančních prostředků získaných touto činností.

7. DZS Praha porušil ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které stanoví:

"Rozpočtová organizace financuje investice ze svého rozpočtu v rámci zřizovatelem stanoveného závazného ukazatele investičních výdajů."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené ustanovení DZS Praha porušil tím, že uhradil fakturu za nákup hmotného investičního majetku ve výši 76 641 Kč z neinvestičních prostředků.

8. DZS Praha porušil ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), které mj. stanoví:

"Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem ...; státní povolení k provozování živnosti ... se vyžaduje jen v případech vymezených tímto zákonem."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené ustanovení DZS Praha porušil tím, že v rámci vedlejší hospodářské činnosti provozoval v areálu Michle v roce 1993 podnikatelskou činnost spočívající v soustavném pronajímání nebytových prostor, včetně poskytování jiných než základních služeb, aniž k tomu měl příslušné živnostenské oprávnění. Tím DZS Praha provozoval neoprávněnou podnikatelskou činnost. Celkové částka dosažených tržeb a výnosů v roce 1993 činila 5 167 541 Kč.

C. Ministerstvo financí

MF převzalo závěrečný účet kapitoly 333 - MŠMT o výsledcích ročního rozpočtového hospodaření pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu republiky (dále jen "SZÚ") s evidentně zjevným záporným rozdílem mezi výdaji a příjmy zapojený-

mi do rozpočtu kapitoly z prostředků vedlejší hospodářské činnosti ve výši 138 275 tis. Kč.

V hodnotící zprávě SZÚ kapitoly MŠMT (svazek F, sešit 1, kapitola 333) MF uvedlo plnění rozepsaných závazných ukazatelů příjmů státního rozpočtu po všech rozpočtových změnách ke skutečnosti "bez příjmů hospodářské činnosti ve výši 22 112 tis. Kč" a závazných ukazatelů výdajů státního rozpočtu po všech rozpočtových změnách ke skutečnosti "bez prostředků hospodářské činnosti v souhrnné výši 160 388 tis. Kč". V tabulkové příloze SZÚ kapitoly MŠMT v tabulkách "Rozpočet kapitoly - závazné ukazatele za rok 1993" a "Bilance kapitoly za rok 1993" MF uvedlo skutečné plnění příjmů a výdajů kapitoly "včetně nákladů a výnosů hospodářské činnosti".

MF nedodrželo ustanovení § 20 odst. 1. zákona ČNR č. 576/1990 Sb., které stanoví:

"Ministerstvo financí provádí kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu republiky u ústředních orgánů a státních fondů republiky."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené ustanovení nedodrželo MF tím, že nekontrolovalo správnost vykázaných údajů závěrečného účtu kapitoly MŠMT za rok 1993 a od rezortu MŠMT převzalo do SZÚ nesprávné údaje s evidentně zjevným záporným rozdílem mezi výdaji a příjmy z prostředků "hospodářské činnosti" zapojených do rozpočtu kapitoly. Kontrola správnosti vykázaných údajů závěrečného účtu kapitoly MŠMT nebyla MF provedena ani následně.

Shrnutí:

Kontrola prokázala závažné nedostatky při zapojování mimorozpočtových prostředků do příjmů a výdajů státního rozpočtu z důvodů nepostačující metodiky a legislativy.

Při kontrole mimorozpočtových prostředků organizací rezortu MŠMT použitých na posílení rozpočtem nezajištěných výdajů kapitoly MŠMT byla zjištěna neprovázanost čerpaných výdajů s výší příjmů převedených do státního rozpočtu.

U vybraných rozpočtových organizací přímo řízených MŠMT bylo prokázáno nepřevedení mimorozpočtových prostředků na příjmový účet státního rozpočtu v souhrnné výši 5 135 463 Kč a na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice, vedený v roce 1993 u místně příslušných finančních úřadů, ve výši 3 959 204 Kč.

Závažné nedostatky byly zjištěny u vybraných rozpočtových organizací, které si k použití mimorozpočtových prostředků na posílení rozpočtem nezajištěných výdajů neoprávněně otevřely a následně čerpaly rozpočtové limity u ČNB. Kontrolou u vybra-

ných vysokých škol bylo prokázáno čerpání limitu NIV o 26 396 024 Kč a limitu IV o 47 089 007 Kč nad MŠMT otevřené rozpočtové limity.

U kontrolovaných organizací bylo v účetnictví a účetních výkazech zjištěno nesprávné a nejednotné sledování použitých mimorozpočtových prostředků podle odvětvové a položkové klasifikace příjmů a výdajů rozpočtové skladby. V souhrnném účetním výkazu za rezort MŠMT tak byly vykázány údaje, které nevypovídaly o výši posilování rozpočtu příjmů a výdajů z mimorozpočtových prostředků. Konkrétně byly uvedeny převody mimorozpočtových prostředků do příjmů státního rozpočtu v celkové výši 22 113 000 Kč, přičemž další převody z mimorozpočtových prostředků pro posílení rozpočtem nezajištěných výdajů ve výši 5 234 000 Kč byly sledovány v jiné odvětvové a položkové klasifikaci rozpočtové skladby a do uvedených převodů nebyly zahrnuty. Ve výdajích v částce 160 388 000 Kč, uvedených jako posílení rozpočtu z mimorozpočtových zdrojů, jsou nesprávně zahrnuty prostředky státního rozpočtu ve výši 11 491 788 Kč, použité ke krytí výdajů vedlejší hospodářské činnosti. Souhrnný účetní výkaz za rezort MŠMT, odsouhlasený na zůstatky účtů vedených u ČNB, byl podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly MŠMT, který byl součástí státního závěrečného účtu republiky.

NKÚ na základě provedené kontroly doporučuje:

- novelizovat právní předpisy upravující oblast zapojování mimorozpočtových prostředků do příjmů a výdajů státního rozpočtu; v návaznosti pak zpracovat metodiku, která by kromě zapojování mimorozpočtových prostředků organizací do příjmů a výdajů státního rozpočtu jednoznačně řešila tuto problematiku s potřebnou provázaností na závěrečné účty kapitol i státního závěrečného účtu republiky;
- upravit kontrolní odpovědnost MF při vypracování návrhu státního závěrečného účtu republiky v návaznosti na údaje závěrečných účtů kapitol.

II.

Hospodaření ČVUT Praha s nemovitostmi ve vlastnictví státu - areál Masarykových kolejí

Právo hospodaření k areálu Masarykových kolejí přešlo z Federálního ministerstva vnitra na ČVUT Praha na základě hospodářské smlouvy s účinností k 1. 5. 1991.

V průběhu roku 1991 ČVUT Praha vypsalo konkurs s cílem zabezpečit rychlou rekonstrukci kolejí a vrácení areálu původnímu účelu, tj. zejména ubytování studentů. Konkurs však nepřinesl požadované výsledky.

Na základě této skutečnosti a v souladu s expertním posudkem nabídky firmy European Joint Ventures, Ltd.

(dále jen "EJV") byla v roce 1992 uzavřena nájemní smlouva s touto firmou. Jejím předmětem byl pronájem objektu Masarykových kolejí na 25 let s předpokládanou rekonstrukcí stávající budovy za účelem vytvoření hotelového komplexu, případně i jiného komerčního využití. Doba nájmu uvedená v nájemní smlouvě je v relaci s dobou nájmu, kterou navrhovali také účastníci konkursu.

Původní nájemní smlouva byla zrušena a plně nahrazena novou nájemní smlouvou, která se od první smlouvy zásadně neliší. Nová smlouva byla upravena na návrh EJV dodatkem, jímž se prodlužuje doba pronájmu na 45 let. Takto sjednaná doba nájmu již výrazně překračuje dobu nájmu, kterou navrhovali účastníci konkursu.

Dne 15. 7. 1994 ČVUT Praha vyhovělo žádosti EJV o postoupení nájemní smlouvy na jinou zahraniční osobu, CITY CHP, Ltd., což nájemní smlouva připouští.

Vzhledem k tomu, že EJV ani CITY CHP, Ltd. závazky vyplývající ze smlouvy neplnily (zejména úhradu prémie), ČVUT Praha písemně oběma firmám nájemní smlouvu vypovědělo.

Konečné rozhodnutí o způsobu vypořádání smlouvy o nájmu nemovitostí tvořících areál Masarykových kolejí nebylo do ukončení kontroly učiněno. Po ukončení nájemního vztahu v případech výše uvedených je záměrem ČVUT Praha navrácení areálu původnímu účelu. Areál by měl sloužit zejména k ubytování studentů i k pokrytí dalších potřeb ČVUT Praha.

České vysoké učení technické v Praze

a) porušilo ustanovení § 8 odst. 2 nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 136/1989 Sb., o informační soustavě organizací, které stanoví:

"Účetnictví se vede v souladu se stanovenou metodikou podvojně nebo jednoduše účetní soustavy, průkazným způsobem, úplně, pravdivě a včas v zásadě v peněžních jednotkách."

a dále porušilo ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

"Účetní doklady vyhotovují účetní jednotky bez zbytečného odkladu po zjištění skutečností, které se jimi dokládají."

O d ů v o d n ě n í:

Budovy Masarykových kolejí, k nimž má ČVUT Praha právo hospodaření od 1. 5. 1991, byly zavedeny do jeho účetnictví až na základě účetního dokladu vystaveného dne 22. 9. 1994. Z tohoto faktu vyplývá, že účetnictví ČVUT Praha od roku 1991 nebylo vedeno úplně, pravdivě a že účetní případ nebyl zaúčtován včas. Vzhledem k tomu, že zaúčtování objektu Masarykových kolejí bylo provedeno více než 2,5 roku po nabytí účinnosti zákona č. 563/1991 Sb. a více než 3 roky po naby-

tí práva hospodaření k předmětnému majetku, byl účetní doklad vyhotoven se zbytečným odkladem;

b) porušilo ustanovení § 9 odst. 3 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

"Smlouva o přenechání národního majetku k dočasnému užívání ... musí obsahovat ... možnost odstoupit od smlouvy, zjistí-li organizace, že národní majetek je užíván v rozporu s uzavřenou smlouvou nebo bude-li organizace věc potřebovat pro plnění svých úkolů."

O d ů v o d n ě n í:

Nájemní smlouvy ani dodatek ke druhé nájemní smlouvě, kterým byla prodloužena doba pronájmu Masarykových kolejí na dobu 45 let, neobsahují možnost odstoupení ČVUT Praha od smlouvy v případech, které jsou uvedeny v § 9 odst. 3 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb.;

c) porušilo ustanovení § 6 písm. d) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., které mj. stanoví:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména: ..."

d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním, ..."

O d ů v o d n ě n í:

Podle § 761 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodního zákoníku, se právo hospodaření státních organizací s majetkem státu řídí dosavadními předpisy včetně ustanovení § 64 Hospodářského zákoníku. Hospodářský zákoník ve znění k 31. 12. 1991 v § 64 odst. 1 uvádí, že národním majetkem jsou mimo jiné majetková práva státních organizací.

Za uzavření závazné smlouvy bylo sjednáno vyplacení prémie ve výši 1 000 000 USD ve prospěch ČVUT Praha, jež bylo vázáno na určité podmínky. Jednou z těchto podmínek v obou nájemních smlouvách stanovených byla povinnost ČVUT Praha předložit v určitém termínu nájemci doklady, kterými se vyjadřuje souhlas Obvodního úřadu v Praze 6 s přestavbou nemovitostí na hotel. V době platnosti první nájemní smlouvy ČVUT Praha o souhlas nepožádalo. Žádost o souhlas doručilo Obvodnímu úřadu v Praze 6 až v poslední den lhůty, v níž jej bylo povinno předložit nájemci. Souhlas byl udělen po uplynutí sjednané lhůty. V dodatku k druhé nájemní smlouvě se nájemce zavázal k výplatě prémie v novém pevném termínu. Protože podmínka souhlasu byla v době uzavření dodatku splněna, ČVUT Praha vznikl nárok na výplatu výše uvedené prémie;

d) porušilo ustanovení § 15 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., které stanoví:

"Při výkonu práva hospodaření s pohledávkou státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku."

a tím porušilo zároveň ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, které stanoví:

"Právo hospodaření státních organizací s majetkem státu se řídí dosavadními předpisy včetně ustanovení § 64, 65 a § 72 až § 74b hospodářského zákoníku, do vydání nové úpravy zákony Federálního shromáždění a národních rad."

O d ů v o d n ě n í:

Ustanovení § 27 odst. 2 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb. uvádí, že pokud právní předpisy nestanoví jinak, postupují organizace při nakládání se svými pohledávkami a jinými majetkovými právy mimo jiné podle § 15 odst. 1 této vyhlášky.

Povinností stanovenou v § 73 Hospodářského zákoníku ve smyslu § 761 zákona č. 513/1991 Sb. je pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.

Ačkoliv dne 30. 6. 1994 uplynul termín splatnosti již druhé splátky prémie, EJV neuhradil k tomuto datu ani jednu splátku. Dne 1. 7. 1994 ČVUT Praha upozornilo EJV na tuto skutečnost a namísto vymáhání pohledávky odložilo splatnost první splátky prémie z 31. 3. 1994 na 17. 7. 1994 a druhé splátky z 30. 6. 1994 na 31. 8. 1994.

ČVUT Praha tak nepečovalo o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, jak je stanoveno v § 73 odst. 1 Hospodářského zákoníku. Do doby ukončení kontroly nebyla prémie uhrazena ani vymáhána;

f) porušilo ustanovení § 86 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), které stanoví:

"Vlastník stavby je v souladu s dokumentací ověřenou stavebním úřadem a s rozhodnutím stavebního úřadu (stavební povolení, kolaudační rozhodnutí) povinen udržovat stavbu v dobrém stavebním stavu, tak aby nevznikalo nebezpečí požárních a hygienických závad, aby nedocházelo k jejímu znehodnocení nebo ohrožení jejího vzhledu a aby se co nejvíce prodloužila její užitelnost."

a zároveň porušilo ustanovení § 6 písm. b) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., které stanoví:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména: ...

b) pečovat o údržbu národního majetku a provádět jeho opravy, ..."

O d ů v o d n ě n í:

V zápisu o předání areálu firmě EJV ze dne 30. 4. 1993 jsou uvedeny závady zjištěné na budovách. Podobné závady byly zjištěny kontrolou objektu provedenou skupinou kontrolujících NKÚ dne 26. 10. 1994.

Zjištěné závady ukazují, že ČVUT Praha neudržovalo stavby v dobrém technickém stavu, aby nevznikalo nebezpečí hygienických závad, aby nedocházelo k ohrožení jejich vzhledu, a nedbalo o to, aby se co nejvíce prodloužila jejich užitelnost.

Shrnutí:

Z výsledku kontroly ČVUT Praha týkající se hospodaření s nemovitostmi ve vlastnictví státu vyplývá potřeba novelizace předpisů upravujících hospodaření s majetkem státu.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Josef Pohl.